

Veel Wageningse kennis in Natuurbalans 2007

Joep Dirxx, Aris Gaaff, Dana Kamphorst, Wim Nieuwenhuizen, Janneke Vader en Jan Vreke

Op 11 september namen de ministers Verburg van het ministerie van LNV en Cramer van het ministerie van VROM de Natuurbalans 2007 in ontvangst. De Natuurbalans beschrijft wat er 'buiten' gebeurt met natuur en landschap en analyseert of het beleid haar doelen haalt. De WOT Natuur & Milieu heeft veel bijgedragen aan deze jaarlijkse rapportage en op verschillende fronten de kennis van Wageningen UR ingebracht.

Zo concludeert de Natuurbalans op basis van dat Wageningse onderzoek dat Nederlanders het heel belangrijk vinden dat er groen in hun

directe omgeving is en ook bereid zijn om zich daarvoor in te spannen en ervoor te betalen.

Tegelijkertijd blijkt echter dat de bescherming van de Nationale Landschappen nog tekort schiet en kernkwaliteiten als openheid nog steeds inboeten door oprukkende bebouwing en infrastructuur. Uit drie cases wordt duidelijk hoe dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen in de praktijk tot stand komen als een samenspel tussen verschillende overheden waaruit blijkt dat de praktijk van de ruimtelijke ordening weerbarstiger is dan de nota's doen geloven. Werken aan de Natuurbalans is werken in

teamverband in een strak tijdschema. Bijzonder is dat er tijdens het schrijven al terugkoppeling met beleidsmedewerkers en maatschappelijke organisaties plaatsvindt door het versturen van een extern concept. Het commentaar op dit concept is vaak nog aanleiding om punten verder uit te diepen of om conclusies duidelijker te formuleren.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden, dus haal een Natuurbalans op bij de WOT Natuur & Milieu om de laatste stand van zaken rond Natuur en Landschap te lezen, of kijk op www.mnp.nl

Landschappelijke veranderingen in honderd jaar

Het landschap in Nederland is de afgelopen honderd jaar ingrijpend veranderd. Ontginningen, schaalvergroting in de landbouw en verstedelijking hebben hun stempel op het landschap gedrukt. Alterra onderzocht in opdracht van de WOT Natuur & Milieu welke landschappelijke veranderingen hebben plaatsgevonden. Ook vergeleek ze de uitkomsten met eerdere studies van landschapselementen.

Vanaf 1900 tot 1950 hingen de veranderingen vooral samen met ontwikkelingen in de landbouw. Vooral de ontginning van woestegronden speelt in deze periode een grote rol. Na 1950 neemt gaandeweg de ruilverkaveling de rol van de veroorzaker van grote veranderingen in het landschap over. Door schaal-

vergroting en verbetering van de afwatering verdwenen veel perceelsgrenzen en soms werd een geheel nieuw afwateringsstelsel aangelegd.

Vanaf 1980 komt de verstedelijking op gang. Die ontwikkeling was in de jaren '60 gestart, maar was aanvankelijk beperkt tot de grote steden. Vooral vanaf 1990 wordt verstedelijking de dominante kracht achter de veranderingen in het landschap.

In 2003 is van alle lijnvormige cultuurhistorische elementen die in 1900 op de kaart stonden, nog ongeveer de helft aanwezig. Vooral beplanting is verdwenen, evenals perceelsgrenzen die niet bepaald worden door wegen, dijken en water. Dijken en wegen verdwijnen het minst snel.

Vergelijking van deze studie met andere studies laat zien dat de resultaten in dezelfde richting wijzen. De verschillen in methode zijn echter groot waardoor een echte vergelijking moeilijk te maken is. Belangrijk verschil tussen dit project en andere studies uit het verleden is dat er nu een beter inzicht is in de ontwikkeling van historische elementen in het landschap.

/WB

Meer informatie:

Koomen, A.J.M. et al., 2007. Veranderingen in lijnvormige cultuurhistorische landschapselementen. Resultaten van een steekproef over de periode 1900-2003. WOT-rapport 34. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

De WOT Natuur & Milieu geeft drie reeksen publicaties uit: WOT-studies, WOT-rapporten en WOT-werkdocumenten. Een volledig overzicht van verschenen publicaties is te vinden op de website: www.wotnatuurenmilieu.wur.nl.

Publicaties van de WOT Natuur & Milieu zijn ook te verkrijgen bij het secretariaat.

Postadres:

Postbus 47, 6700 AA Wageningen.

Bezoekadres: Droevendaalsesteeg 3, Gebouw Gaia, kamer C.002.

E-mail: info.wnm@wur.nl

Telefoon: (0317) 47 78 44